

Для того, щоб розвинути творчу особистість, педагогу необхідно розв'язати цілу низку завдань:

- виробляти навички ефективного спілкування;
- виробляти вміння творчо працювати, вирішувати різноманітні проблеми;
- сформувати бачення самого себе у взаємозалежності з іншими;
- формувати в учнів розвинуте критичне мислення, здатність виробляти власну точку зору та поважати точку зору інших.

Ми з'ясували, що більшість учителів та педагогів дотримуються твердження, що розвивати продуктивне мислення у молодших школярів потрібно за допомогою творчих задач, логічних задач, завдання для розвитку продуктивного мислення, загадки, різні завдання та дидактичні ігри.

Література:

1. Розвиток продуктивного мислення молодших школярів[текст] : творчі задачі: 3-4 класи / Т. Парасюк// Початкова освіта.- 2017 .- №9. – С. 38-40
2. Збірник логічних задач для 1-4 класу. С. 1-114
3. Двадцять завдань для розвитку мислення (за змістовими лініями програми з математики) /Математика. Логічні задачі та способи їх розв'язування. 1-4 класи //С.120-127
4. Вчимо школярів продуктивно мислити [текст]/ Початкова освіта.-2011 №15.- С. 4-5
5. Теоретичні засади дивергентного мислення [текст]/ Початкова освіта.- 2011 №15.- С. 6-7

УДК :373.3.

*Ліба Оксана Миколаївна
Мельник Юлія Володимирівна
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна*

ФОРМУВАННЯ САМОКОНТРОЛЮ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ

Затримку психічного розвитку можуть спричинити різноманітні чинники. Час виникнення, глибина, особливості прояву цього відхилення у психічному розвитку дитини різні. Діти із затримкою психічного розвитку виявляються не готові до навчання в школі. У них не сформована особистісна та інтелектуальна готовність до шкільного навчання, відзначається недолік знань і уявлень про навколишній світ, а також недосконалість навчальних навичок для засвоєння програмного шкільного матеріалу. Такі діти не можуть без спеціальної допомоги оволодіти рахунком, читанням і письмом. Також їм важко систематично дотримуватися прийняті в школі норми і правила поведінки. Учні молодших класів із затримкою психічного розвитку швидко втомлюються, особливо при інтенсивній інтелектуальній навантаженні. Суб'єктивні труднощі в засвоєнні навчального матеріалу можуть призвести до відмови виконувати

завдання вчителя як у класі, так і вдома. Розвиваючи дитину із ЗПР, доцільно скористатися рекомендаціями Сак Т.В., Марчук Т.Ф., Прохоренко Л.І.

Виконання різноманітних завдань на уроках математики повинні бути організовані так, щоб учень, зробивши помилку, сам знайшов її, сам або спираючись на додаткову інформацію виправив її, і приступив до наступного етапу лише після засвоєння попередніх дій, виконавши таким чином завдання правильно. Це передбачає сформованість навички самоконтролю.

На жаль, проблема розвитку самоконтролю у дітей із ЗПР початкової школи залишається невирішеною, практично не використовуються можливості формування в учнів навичок самоконтролю. Через це учні не вміють самостійно визначати помилки в своїй роботі і виправляти їх на основі складання власних дій за конкретним чи узагальненим зразком. В той час, як вміння порівняти власну роботу із зразком, зробити необхідні висновки (визначити помилку чи впевнитися в правильності завдання) – важливий елемент самоконтролю.

У завданнях, спрямованих на засвоєння способів самоконтролю, пропонується використання способів, які складають основу різноманітних видів перевірки, які використовуються під час розв'язування математичних задач:

- щоб робота вчителя, яка направлена на розвиток навичок самоконтролю в учнів із ЗПР, була ефективнішою, слід наголошувати дітям на необхідності самоконтролю і пояснювати їм, що робити в тих випадках, коли відповідь не задовольняє умові задачі;

- під час вивчення математики можна використовувати різноманітні прийоми формування самоконтролю (перевірка за зразком, повторна перевірка задачі, розв'язування оберненої задачі, моделювання, кодування відповіді задачі, тощо);

- вчитель повинен систематично вивчати і аналізувати помилки учнів, звертати увагу на знаходження причин виникнення помилок, пояснювати як можна попередити їх появу;

- етап самоконтролю з конкретними предметами повинен перейти в етап самоконтролю з малюнками, схемами, кресленнями тощо, при цьому вчитель повинен спрямовувати розуміння дітей із ЗПР на відповідність між математичними записами, зразками математичних виразів і їх ілюстраціями в підручнику, зошиті, дидактичному матеріалі.

Навчання самоконтролю під час виконання математичних задач дозволяє вправляти дітей, що розв'язання математичних задач не закінчується знаходженням лише відповіді, ця робота передбачає перевірку розв'язання за умовою, перевірку виконаного за зразком, взаємоперевірку. Одним із засобів навчання самоконтролю є інструкція вчителя про послідовність проведення самоконтролю при виконанні задач, рекомендується навіть використовувати картонки, на яких зазначено послідовність виконання дій самоконтролю. Перевірка результатів арифметичних обчислень виконується повторним обчисленням (по можливості, іншим способом) за допомогою прикидки очікуваного результату, оберненою дією, що є цілком надійною. Важливим для формування самоконтролю є навчання учнів способам перевірки розв'язування текстових математичних задач і вмінню застосовувати їх для доказу

правильності відповіді (ефективним засобом є розв'язування обернених задач). Дуже важливим засобом навчання самоконтролю молодшого школяра із ЗПР є проведення колективних перевірок під контролем педагога, оскільки в першу чергу учня потрібно навчити знаходити помилки в іншого учні (контроль), а з часом учень почне переносити отримані вміння на власну діяльність (самоконтроль). Продуктивним засобом формування самоконтролю є математичні диктанти, які проводяться за певною методикою (доцільно використовувати 4-5 завдань, що дає можливість самостійної оцінки диктантів дітьми); оцінка за роботу дорівнює числу правильно виконаних завдань. Під час формування обчислювальних навичок можна використовувати прикладні ланцюжки як вправу для розвитку самоконтролю (відповіді до них вчитель записує на дошці у прямому чи зворотному порядку), що покращують відповідальність учнів під час виконання завдань, привчають працювати без помилок, а під час виявлення – тут же їх виправляти.

Отже, формування самоконтролю – процес неперервний. Він відбувається під керівництвом вчителя на всіх стадіях процесу навчання, і розпочинається цей процес ще у молодших класах.

Література:

1. Прохоренко Л. І. Формування самоконтролю на уроках математики у молодших школярів із ЗПР / Прохоренко Л. І. // Науково-методичний посібник. – 2011. – 38-49 ст.
2. Король Я. А. Формування практичних умінь і навичок на уроках математики. 1-4 класи / Я. А. Король. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2009. – 136 с.

УДК: 373.3.

*Ліба Оксана Миколаївна
Сухарь Анастасія Олександрівна
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна*

РОЗВИВАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Головне завдання початкового курсу математики – навчити учнів логічно мислити, аргументувати свої твердження, доводити, тобто розвивати в молодших школярів різні складники математичної предметної компетентності. Учні повинні не просто засвоїти певну кількість математичних знань, а й навчитися на математичному змісті аналізувати, порівнювати, узагальнювати, знаходити причинно-наслідкові зв'язки. Тому на уроках математики доцільно використовувати такі методи і прийоми, які передбачають самостійну пошукову роботу. Одним із найважливіших засобів, які сприяють вирішенню цього завдання – є технологія проблемного навчання. Ця технологія повинна

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>